

Sygn. akt I C 963 / 11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Agata Sadowska - Sange**

po rozpoznaniu w dniu 18.03.2013 r.

we W.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. we W.

przeciwko **S. P. (1)**

o zapłatę 169 388, 64 zł

na skutek zarzutów pozwanego od nakazu zapłaty z dnia 04.07.2011 r., I Nc 461/11

I. uchyla zaskarżony nakaz zapłaty i oddala powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego **9 970 zł** kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód – (...) sp. z o.o. we W. wniósł o zasądzenie od pozwanego S. P. (1) 169 388, 64 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14.06.2011 r. oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że jest posiadaczem wystawionego przez pozwanego weksla własnego zupełnego płatnego do dnia 09.06.2011 r. na kwotę 169 388, 64 zł. W związku z upływem terminu wykupu weksla pismem z dnia 07.06.2011 r., doręczonym pozwanemu w dniu 10.06.2011 r., powód wezwał go do zapłaty sumy wekslowej. Pozwany nie uiścił jednak żądanej przez powoda należności.

Nakazem zapłaty z dnia 04.07.2011 r., I Nc 461/11, Sąd Okręgowy uwzględnił w całości żądanie pozwu.

Pozwany S. P. (1) złożył zarzuty od tego nakazu zapłaty zarzuty, domagając się uchylenia nakazu zapłaty w całości, oddalenia powództwa oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu.

Pozwany zarzucił, że weksel płatny w dniu 09.06.2011 r. nie został przedstawiony do zapłaty, stąd też roszczenie w nim określone nie może zostać uznane za wymagalne, tym bardziej, że samo wezwanie do zapłaty z dnia 07.06.2011 r. nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa wekslowego.

W dalszej kolejności pozwany podniósł, że strony postępowania łączyła umowa poręczenia z dnia 28.01.2011 r., w której poręczył za zobowiązanie (...) sp. z o.o. wobec powoda z tytułu zakupu towarów. Transakcję tą dokumentowała faktura VAT nr (...)z dnia 10.12.2010 r. na kwotę 169 388, 64 zł z datą płatności 08.06.2011 r. Pozwany podkreślił,

że to przy okazji podpisania umowy poręczenia przedłożono mu także do podpisania weksel, zarzucił jednak, że nie ponosi odpowiedzialności z tego tytułu, ponieważ nie jest wymagalne roszczenie z umowy sprzedaży o zapłatę ceny. Wyjaśnił, że transakcja sprzedaży towarów i faktura VAT nr (...) miały służyć wyłącznie dochodzeniu wydania towarów nią objętych od spółki (...) sp. z o.o. Początkowo właścicielem towarów była (...) sp. z o.o., która najmowała lokal od (...) sp. z o.o. Później (...) sp. z o.o. wypowiedział umowę najmu i na przedmiotach wniesionych do lokalu (ujętych na fakturze VAT nr (...)) ustanowił bezzasadnie prawo zastawu z tytułu zabezpieczenia należności czynszowych. Tak też, w celu ich odzyskania najpierw prawo własności do nich nabył powód, a docelowo dochodzić ich wydania miała (...) sp. z o.o. W tym też celu stworzono fikcyjną umowę sprzedaży i fakturę VAT nr (...). Plan ten nie został do końca zrealizowany, ponieważ pozwany został odwołany z funkcji członka zarządu powoda w dniu 31.01.2010 r. Przedłożone przez niego dokumenty potwierdzają, że umowa sprzedaży była umową pozorną, nieważną i stworzoną wyłącznie na potrzeby odzyskania towarów. Nie było żadnej sprzedaży towarów jako realnej transakcji gospodarczej, nadto powód nigdy tymi towarami nie dysponował, a także nie wydał ich kontrahentowi. Umowa ta była zatem także niemożliwa do wykonania, stąd też na podstawie art. 495 kc powód nie może żądać od (...) sp. z o.o. zapłaty ceny.

Pozwany podniósł także, że umowa sprzedaży w ogóle nie została pomiędzy stronami zawarta, ponieważ żadna z osób upoważnionych do reprezentacji (...) sp. z o.o. nie podpisała na tą okoliczność żadnego dokumentu. Powód nie zaksięgował też faktury VAT nr (...).

Pozwany zarzucił też, że uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli z dnia 28.01.2011 r., albowiem w dniu 20.07.2011 r. złożył stosowne oświadczenie i przesłał je powodowi.

Pozwany na koniec wskazał, że przysługuje mu prawo powoływania się na wszystkie przysługujące (...) sp. z o.o. zarzuty związane z niewykonaniem umowy sprzedaży, brakiem wymagalności roszczenia oraz niemożnością jej wykonania. Zarzucił też, że powodowa spółka nie powiadomiła go, iż dłużnik główny nie spełnił świadczenia, co stanowi naruszenie art. 880 kc i jest kolejnym wyrazem lekceważenia przez powoda obowiązków nakładanych na niego przez przepisy prawa.

W piśmie z dnia 01.09.2011 r. powód podtrzymał żądanie pozwu i odnosząc się do zarzutów pozwanego wskazał, że weksel został przedstawiony do zapłaty, ponieważ w piśmie z dnia 07.06.2011 r., doręczonym pozwanemu w dniu 10.06.2011 r., został on wezwany do zapłaty sumy wekslowej.

Powód podkreślił dalej, że w chwili wystawienia weksel był wekslem zupełnym, zaś prawa z niego wynikające nie były indosowane. Stąd też zgodnie z treścią art. 17 w zw. z art. 104 prawa wekslowego pozwany był uprawniony do podnoszenia tylko zarzutów obiektywnych dotyczących ważności weksla. Wszelkie natomiast zarzuty odnoszące się do nieważności stosunku podstawowego, braku wykonania umowy sprzedaży, niemożności wykonania umowy, czy też niezawarcia umowy związane z uchyleniem się pozwanego od skutków prawnych oświadczenia woli powinny być pominięte.

Powód zaprzeczył, że umowa pomiędzy nim a (...) sp. z o.o. była umowa pozorną.

W piśmie z dnia 27.09.2011 r. pozwany podtrzymał stanowisko wyrażone w zarzutach od nakazu zapłaty, wskazując jednocześnie, że art. 17 prawa wekslowego nie ma zastosowania w sprawie i nie obowiązuje ograniczenie zarzutów, jakie dłużnik może podnosić przeciwko osobie dochodzącej należności z weksla.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

Powód (...) sp. z o.o. jest wpisany do KRS pod numerem (...). Pozwany S. P. (1) posiada w spółce 33 udziały po 1000 zł każdy. Od 04.01.2010 r. pozwany pełnił w (...) sp. z o.o. funkcję członka zarządu.

W dniu 12.03.2002 r. zgromadzenie wspólników (...) sp. z o.o. podjęło uchwałę, że w przypadku odwołania z funkcji członka zarządu w przeciagu 10 lat od podjęcia uchwały, przysługiwać mu będzie wynagrodzenie w wysokości 12-krotności ostatniego wynagrodzenia.

/ dowód: odpis z KRS – k. 8-11; umowa o pracę – k. 130; pismo z dnia 27.12.2010 r. –

k. 131; pismo z dnia 03.01.2011 r. – k. 132; uchwała – k. 135 /

W dniu 01.10.2004 r. (...) sp. z o.o. we W.(właściciel) zawarł z (...) sp. z o.o. (najemca) umowę najmu lokalu o powierzchni 1 000 m² położonego przy ul. (...)we W..

Zgodnie z treścią umowy najmu (...)sp. o.o. mogła lokal ten oddać w najem osobom trzecim. Prezesem zarządu (...) sp. z o.o. był J. B..

W dniu 01.07.2007 r. (...)sp. z o.o. we W.wynajęła część lokalu o powierzchni 400 m² (...) sp. z o.o., która prowadziła tam klub muzyczny (...). Udziałowcami w (...) sp. z o.o.byli S. P. (1)oraz M. D.. S. P. (1)był jednocześnie prezesem zarządu (...). sp. z o.o.

Dnia 25.03.2010 r. (...) sp. z o.o.wypowiedział (...) sp. z o.o. umowę najmu lokalu przy ul. (...)z uwagi na zaległości czynszowe i wezwał do jego wydania.

W dniu 10.05.2010 r. (...) sp. z o.o. wezwał ponownie byłego najemcę do wydania lokalu i zastrzegł, że przysługuje mu ustawowe prawo zastawu na rzeczach ruchomych spółki wniesionych do przedmiotu najmu.

Klub muzyczny (...) był prowadzony przez (...) sp. z o.o.do dnia 01.06.2010 r., kiedy to J. B.wymienił w lokalu zamki uniemożliwiając najemcy dostęp do pomieszczeń. Dokonał także ustawowego zajęcia pozostawionego tam wyposażenia i sprzętu.

S. P. (1)uzyskał od przedstawiciela właściciela lokalu B. S.pozwolenie wejścia do lokalu i zabrania rzeczy. Złożył także zawiadomienie do organów ścigania w związku z bezpodstawnym zajęciem sprzętu przez prezesa (...) sp. z o.o. J. B..

W piśmie z dnia 07.06.2010 r. wiceprezes zarządu (...) sp. z o.o.M. D.upoważnił I. H.do przeprowadzenia kontroli w zakresie przechowywania i użytkowania sprzętu gastronomicznego dyskotekowego (wynajmowanego (...) sp. z o.o.) w lokalu (...). Część przedmiotów stanowiących własność spółki została z lokalu wyniesiona, nie dotyczyło to przedmiotów wyposażenia, mebli sprzętu elektronicznego i nagłaśniającego a także klimatyzacji wymienionych w protokole z dnia 15.06.2010 r.

/ dowód: uzasadnienie wyroku w sprawie IV GC 707/10 – k. 40-51; pismo z dnia 07.06.2010 r. – k.

406; pismo z dnia 16.06.2010 r. – k. 407; wykaz – k. 408-409; zeznania świadków:

K. D. – k. 336-339, J. B. – k. 379, 381; zeznania

prezesa powoda M. D. – k. 446, 448; zeznania pozwanego

S. P. (1) – k. 446-448 /

(...) sp. z o.o.wystąpiła przeciwko (...)sp. z o.o. przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia Fabrycznej – Sądem Gospodarczym o ochronę naruszonego przez (...)sp. z o.o. posiadania. W pozwie wskazał, że ponieważ staraniem powoda w tej sprawie i (...) sp. z o.o.posiadanie zostało przywrócone, powództwo ogranicza się do żądania ochrony naruszonego posiadania przez zakazanie (...) sp. z o.o. dokonywania w przyszłości jakichkolwiek naruszeń.

Wyrokiem z dnia 21.04.2011 r., IV GC 707/10, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej oddalił powództwo (...) sp. z o.o.przeciwko (...) sp. z o.o. o ochronę naruszonego posiadania.

/ dowód: odpis wyroku z uzasadnieniem w sprawie IV GC 707/10 – k. 40-51 /

Na polecenie S. P. (1) B.L., pełniąca w (...) sp. z o.o. funkcję głównej księgowej, wystawiła fakturę mającą dokumentować transakcję sprzedaży przez (...) sp. z o.o. na rzecz (...) sp. z o.o. przedmiotów określonych jako „środki trwałe w dzierżawie”. Faktura ta została zaksięgowana i odprowadzono od niej należny podatek.

/ dowód: zeznania świadka B. L. – k. 371, 373 /

W dniu 05.08.2010 r. pozwany S. P. (1), działając jako prezes (...) sp. z o.o., złożył zawiadomienie do organów ścigania, w którym wskazał, że J. B. (prezes (...) sp. z o.o.) bezprawnie przewłaszczył urządzenia wentylacyjno-klimatyzacyjne znajdujące się w lokalu przy ul. (...) we W. stanowiące majątek spółki (...) sp. z o.o.

/ dowód: pismo z dnia 05.08.2010 r. – k. 52-53 /

W dniu 25.10.2010 r. (...) sp. z o.o. wniosła pozew przeciwko (...) sp. z o.o. o zapłatę 122 000 zł z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy tj. urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, zamontowanych w klubie (...) przy ul. (...).

/ dowód: pozew z dnia 18.10.2010 r. – k. 54-64 /

W dniu 10.12.2010 r. (...) sp. z o.o. wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 169 388,64 zł mającą dokumentować sprzedaż na rzecz (...) sp. z o.o. wyposażenia ruchomego według załącznika. Fakturę oraz załącznik podpisał K. D., pełniący w spółce funkcje prokurenta samoistnego.

W załączniku do faktury zostały wymienione następujące przedmioty:

- sprzęt nagłaśniający - oświetleniowy,
- zamrażarka szufladowa,
- zamrażarka szufladowa,
- zmywarka,
- kostkarka do lodu,
- kostkarka do lodu,
- łuskarka,
- meble – sofy 17 szt.,
- telewizor (...),
- urządzenia klimatyzacyjne,
- zestawy komputerowe,
- meble drewniane,
- meble drewniane,
- telewizor 42,
- telewizor 37,
- telewizor (...) 37,

- telewizor (...) 37,

- zestaw komputerowy.

/ dowód: faktura VAT – k. 36; załącznik – k. 37; zeznania świadka J. B. /

W dniu 27.12.2010 r. S. P. (1) oświadczył, że z dniem 31.12.2010 r. rezygnuje z funkcji prezesa zarządu (...) s. z o.o. z powodów osobistych. Zwrócił się o jednocześnie o rozwiązanie umowy o pracę z dnia 01.06.2000 r. za porozumieniem stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia oraz o zwolnienie go z obowiązku świadczenia pracy.

W odpowiedzi powód wyraził zgodę na rozwiązanie umowy o pracę ze skutkiem na dzień 31.01.2011 r., a także na zwolnienie pozwanego do tego czasu z obowiązku świadczenia pracy.

/ dowód: pismo z dnia 27.12.2010 r. – k. 131; pismo z dnia 03.01.2011 r. – k. 132;

korrespondencja mailowa – k. 133 /

W dniu 28.01.2011 r. doszło do spotkania, w którym uczestniczyli S. P. (1), M. D., D. S. oraz W. M..

Na spotkaniu omawiano możliwości ugodowego rozwiązania nieprawidłowości finansowych, jakich miał dopuścić się S. P. (1) w okresie pełnienia funkcji członka zarządu (...) sp. z o.o.

Podczas omawiania kwestii braku płatności za fakturę VAT (...) z dnia 10.12.2010r. pozwany potwierdził fakt jej wystawienia oraz zawarł z powodem umowę poręczenia.

Pozwany oświadczył, że znany jest mu fakt wystawienia przez (...) sp. z o.o. w dniu 10.12.2010 r. faktury nr (...) dokumentującej sprzedaż (...) sp. z o.o. towarów na kwotę 169 388, 64 zł tytułem ceny sprzedaży w terminie do dnia 08.06.2011 r. - § 1.

Pozwany jako poręczyciel spółki (...) sp. z o.o. zobowiązał się spłacić całą wskazaną kwotę wraz z odsetkami na wypadek, gdyby dłużnik tego zobowiązania nie wykonał - § 2.

W przypadku opóźnienia w zapłacie przez (...) sp. z o.o. wierzyciel miał przesłać poręczycielowi wezwanie do zapłaty, a po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu mógł żądać spełnienia świadczenia - § 3.

Podczas tego samego spotkania S. P. (1) wystawił na zlecenie (...) sp. z o.o. weksel własny na kwotę 169 388, 64 zł. Suma wekslowa była płatna w dniu 09.06.2011 r. Miejsce płatności zostało oznaczone jako (...). Suma wekslowa pokrywała się z wartością faktury VAT nr (...).

Oprócz tego pozwany podpisał jeszcze weksle na kwotę 23 000 zł oraz na kwotę 12 498, 35 zł.

S. P. (1) podpisał także porozumienie, w którym oświadczył, że w okresie od dnia 01.05.2010 r. do dnia 31.12.2010 r. sprawując funkcję członka zarządu powoda, zakupił towar na kwotę 11 456, 78 zł oraz dokonał transakcji płatniczych na kwotę 1 041, 57 zł, tj. łącznie 12 498, 35 zł, którą to kwotę zobowiązał się zwrócić do dnia 31.03.2011 r.

Spotkanie przebiegało w pokojowej atmosferze, S. P. (1) nie kwestionował poprawności transakcji, nie podnosił żadnych zarzutów.

/ dowód: umowa poręczenia z dnia 28.01.2011 r. – k. 35; faktura VAT nr (...) z

załącznikiem – k. 36-37, 192-183; weksel – k. 13, k. 188; weksle – k. 186-187;

porozumienie – k. 189; zeznania świadków: W. M. – k. 371, 373,

D. S. – k. 446, 448; zeznania prezesa powoda M. D.;

zeznania pozwanego S. P. (1) /

W dniu 08.03.2011 r. (...) sp. z o.o. wniósł przeciwko S. P. (1) pozew o zapłatę 12 079, 55 zł tytułem nadpłaconego wynagrodzenia.

Wyrokiem z dnia 04.07.2011 r., X Pm 36/11, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia zasądził od pozwanego na rzecz (...) sp. z o.o. 12 079, 55 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu.

/ dowód: odpis wyroku z uzasadnieniem oraz odpis protokołu – k. 190-197 /

Pismem z dnia 07.06.2011 r. powód wezwał pozwanego S. P. (1) do zapłaty kwoty 169 388, 64 zł wynikającej z weksła wystawionego w dniu 28.01.2011 r.

Wezwanie to zostało doręczone pozwanemu w dniu 08.06.2011 r.

/ dowód: wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem odbioru – k. 4 /

W dniu 20.07.2011 r. S. P. (1) oświadczył, że na podstawie art. 89 § 1 kcuchyla się od oświadczenia woli złożonego w dniu 28.01.2011 r. zawartego w umowie poręczenia zapłaty przez (...) sp. z o.o. kwoty 169 388, 64 zł.

Wskazał, że oświadczenie woli w postaci umowy poręczenia zostało złożone pod wpływem błędu oraz groźby wywołanej działaniami członków zarządu (...) sp. z o.o. na spotkaniu w dniu 28.01.2011 r., którym uległ. Dodał, że zagrożono mu, że w przypadku odmowy podpisania poręczenia zostaną skierowane wnioski do sądów i prokuratury o zapłatę odszkodowań związanych z pełnieniem przez niego funkcji prezesa zarządu. Twierdził, że został wprowadzony w błąd, ponieważ w zamian za podpisanie umowy poręczenia zagwarantowano, że nie będzie wytoczona żadna sprawa o zapłatę jakichkolwiek roszczeń, zaś jego siostra I. H. otrzyma odszkodowanie tytułem bezprawnego zwolnienia dyscyplinarnego. W rzeczywistości natomiast spółka złożyła pozew o zapłatę nadpłaconego wynagrodzenia, I. H. nie otrzymała odszkodowania.

Pismem z dnia 21.07.2011 r. wezwał (...) sp. z o.o. do wydania sprzętu objętego umową z dnia 10.12.2010 r. (faktura VAT (...)) w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania.

Podniósł, iż z posiadanych przez niego informacji wynikało, że sprzęt objęty fakturą znajduje się nadal w użytkowaniu (...) sp. z o.o. i nie został wydany mimo wielokrotnych wezwań.

/ dowód: oświadczenie z dnia 20.07.2011 r. – k. 38; pismo z dnia 21.07.2011 r. – k. 39 /

W dniu 06.10.2011 r. pozwany S. P. (1) złożył oświadczenie, że posiada w stosunku do (...) sp. z o.o. wierzytelność w wysokości 288 000 zł z tytułu odwołania z funkcji członka zarządu (...) sp. z o.o., którą to potrąca z wierzytelnością powoda w wysokości 169 388,64 zł.

/ dowód: oświadczenie z dnia 06.11.2011 r. – k. 93, 134; uchwała z dnia 12.03.2002r. – k. 135 /

S. P. (1) wystąpił przeciwko (...) sp. z o.o. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym dnia 04.07.2011 r. w sprawie I Nc 461/11, powołując się w uzasadnieniu na złożone w dniu 06.10.2011 r. oświadczenie o potrąceniu.

Wyrokiem z dnia 26.04.2012 r., I C 1245/11, Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił to powództwo.

/ dowód: akta sprawy I C 1245/11 /

Sąd zważył, co następuje.

Zarzuty pozwanego przeciwko nakazowi zapłaty z dnia 04.07.2011 r., I Nc 461/11, zasługują na uwzględnienie.

Powód (...) sp. z o.o. domagał się od pozwanego S. P. (1) zapłaty kwoty 169 388, 54 zł wynikającej z wystawionego przez niego weksla własnego zupełnego.

Pozwany w zarzutach podnosił, że weksel nie został przedstawiony do zapłaty oraz zgłosił zarzuty odwołujące się do stosunku podstawowego pomiędzy stronami, w związku z którym został wystawiony weksel. Pozwany zarzucił, że umowa sprzedaży towarów zawarta pomiędzy powodem a (...) sp. z o.o. była umową nieważną, stworzoną tylko w celu odzyskania towarów przetrzymywanych przez (...) sp. z o.o. w lokalu przy ul. (...) we W.. Nie została ona ponadto nigdy wykonana, ponieważ powód nie dysponował objętymi nią towarami. Pozwany wskazał, że weksel podpisał przy okazji zawarcia umowy poręczenia, jednak z uwagi na nieważność umowy sprzedaży, do której poręczenie się odnosiło, uchylił się od skutków poręczenia, przesyłając powodowej spółce stosowne oświadczenie. Pozwany zarzucał też, że doszło do potrącenia wierzytelności strony powodowej z wierzytelnością przysługującą pozwanemu z tytułu odszkodowania za odwołanie z funkcji członka zarządu powodowej spółki.

Z uwagi na treść zarzutów podniesionych przez pozwanego, rozstrzygnięcie sporu wymagało dokonania oceny skuteczności przedstawienia weksla do zapłaty, a w dalszej kolejności oceny, czy pozwanemu przysługuje prawo podnoszenia zarzutów odnoszących się do stosunku podstawowego, a także ustalenie okoliczności złożenia oświadczenia o poręczeniu przez pozwanego za zobowiązania (...) sp. z o.o., wreszcie dokonania oceny, czy umowa sprzedaży towarów wymienionych w załączniku do faktury nr (...) została zawarta dla pozorów, oraz, czy pozwany jest zobowiązany do zapłaty kwoty wekslowej. Ocenie należało także podnieść przez pozwanego na późniejszym etapie postępowania zarzut potrącenia.

Stan faktyczny sprawy sąd ustalił na podstawie dołączonych przez strony dokumentów, które dowiodły chronologii zdarzeń w sprawie, a także wzajemnych relacji pozwanego z powodową spółką, zawieranych przez nich transakcji i ich celu oraz zakresu ich realizacji, oraz zeznań świadków, w szczególności J. B. i B. L., które to zeznania sąd ocenił w przeważającej mierze jako wiarygodne. Zeznaniom świadka J. B. sąd nie dał wiary jedynie w zakresie wskazania, kiedy wymieniał on sprzęt, jaki został z lokalu (...) wyniesiony przez pozwanego, ponieważ nie zostało to potwierdzone w zasadzie żadnym dokumentem ani innym przeprowadzonym dowodem. Zeznaniom świadka B. L. sąd natomiast nie dał wiary w części, w jakiej twierdziła ona o uregulowaniu przez spółkę należności podatkowych związanych z transakcją sprzedaży. Zeznania świadków D. S. oraz W. M. sąd również ocenił jako wiarygodne, ponieważ w podobny sposób opisywali oni przebieg spotkania w dniu 28.01.2011 r. Świadkowie ci nie mieli jednak szczegółowej wiedzy odnośnie przeprowadzanych transakcji sprzedaży sprzętu ujętego w załączniku nr 1 do faktury nr (...), dlatego okoliczności faktyczne w tym zakresie sąd ustalił na podstawie wiarygodnych zeznań K. D. oraz pozwanego S. P. (1). Zeznania K. D. znalazły w przeważającej części potwierdzenie w dołączonych do sprawy dokumentach, w szczególności w treści załącznika do faktury oraz protokołu z dnia 15.06.2010 r.

Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom pozwanego odnośnie pobudek, jakimi kierował się podpisując na spotkaniu w dniu 28.01.2011 r. weksle oraz oświadczenia. Pozostali uczestnicy spotkania zeznali jednakowo, że przebiegało ono w pokojowej atmosferze, a pozwany nie był w żadnym momencie przymuszany do ich składania.

Należy wskazać jeszcze, że dowody przeprowadzone w sprawie nie były na żadnym etapie postępowania objęte prekluzją dowodową. Powód roszczenie zgłoszone w pozwie opierał wyłącznie na zobowiązaniu wekslowym, pozwany natomiast w zarzutach zgłosił szereg zarzutów odnoszących się do stosunku podstawowego oraz zaproponował w tym zakresie szereg dowodów z dokumentów i świadków. Umożliwiło to powodowi nie tylko wypowiedzenie się odnośnie podniesionych okoliczności, ale także zawnioskowanie kolejnych dowodów (art. 217 § 1 kpc). Sąd dopuścił także dowody zgłoszone przez pozwanego w piśmie z dnia 12.11.2012 r. na podstawie art. 493 § 1 kpc, ponieważ stanowiły one polemikę z twierdzeniami podnoszonymi przez powoda oraz zostały przez niego uzyskane dopiero w listopadzie 2012 r., stąd też nie miał on możliwości wnioskować o ich przeprowadzenie we wcześniejszych pismach procesowych.

Odnosząc się do zarzutu przedstawienia weksla do zapłaty, należy wskazać, że zgodnie z art. 38 prawa wekslowego posiadacz weksla, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni

powszednich. Głównym celem powołanego wyżej przepisu jest umożliwienie dłużnikowi zbadania treści dokumentu i jednocześnie uprawnień posiadacza weksla. W orzecznictwie dotyczącym problematyki przedstawienia weksla do zapłaty ugruntował się pogląd, zgodnie z którym wymagania określone w art. 38 prawa wekslowego są spełnione w sytuacji poinformowania wystawcy weksla własnego o możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w danym dniu oraz miejscu jego płatności. W takim jednak przypadku przedstawienie weksla do zapłaty następuje nie z chwilą wystosowania do wystawcy stosownego zawiadomienia, ale w dniu, w którym mógł on faktycznie dokonać oględzin weksla i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty (por. wyroki SN z dnia 31.03.2006 r., IV CSK 132/05, oraz z dnia 30.06.2010 r., V CSK 461/09). Ważne przy tym jest, że samo nieprzedstawienie weksla wystawcy nie zwalnia jednak dłużnika z obowiązku zapłaty sumy wekslowej, lecz rodzi tylko taki skutek, że wierzyciel nie ma uprawnienia dochodzenia odsetek za okres do daty okazania (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 20.09.2002 r., I ACa 165/02, oraz wyrok SN z dnia 06.06.2002 r., I CKN 738/00). W szczególności w wyroku z dnia 30.06.2010 r., V CSK 461/09, Sąd Najwyższy wskazał, że dopuszczalne jest przedstawienie weksla w postępowaniu sądowym, gdyż złożenie w nim weksla umożliwia dłużnikowi uzyskanie takich samych informacji jak okazanie mu weksla przez jego posiadacza; za datę przedstawienia weksla nie może być uznana data wniesienia pozwu czy samego zawiadomienia dłużnika o toczącym się postępowaniu, lecz chwila, kiedy dłużnik miał faktycznie możliwość zapoznania się ze złożonym wekslem.

Z dokumentów złożonych do akt sprawy wynikało, że pozwany S. P. (1) osobiście odebrał w dniu 10.06.2011 r. wezwanie do zapłaty sumy wekslowej, w którym został poinformowany przez powodową spółkę o jej wysokości oraz o terminie zapłaty. Wezwanie to jednak nie zawierało kopii weksla, wobec czego pozwany mógł zapoznać się z jego treścią dopiero w momencie doręczenia mu odpisu pozwu z załącznikami, wśród których znajdowała się także kopia weksla. Należy zatem przyjąć, że dopiero w dniu 19.07.2011 r., tj. w dacie doręczenia odpisu pozwu z załącznikami oraz nakazu zapłaty z dnia 04.07.2011 r. weksel został przedstawiony do zapłaty.

Okoliczność ta nie wpływa jednakże na samą zasadność roszczenia wekslowego, ale co najwyżej na początkową datę opóźnienia dłużnika wekslowego i początek naliczania odsetek za opóźnienie.

Odnosząc się do merytorycznej oceny roszczenia powoda wskazać należy, że weksel własny wystawiony przez pozwanego S. P. (1) był wekslem zupełnym już w chwili wystawienia. Jako remitent na wekslu występował powód – (...) sp. z o.o.

Zgodnie z treścią art. 104 prawa wekslowego odpowiedzialność wystawcy weksla własnego jest taka sama jak akceptanta weksla trasowanego. Z kolei treść art. 103 prawa wekslowego nakazuje stosować odpowiednie przepisy dotyczące weksla trasowanego do weksli własnych.

Wreszcie art. 17 prawa wekslowego stanowi, że osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Na tle analizy powołanego przepisu w wyroku z dnia 09.02.2005 r., II CK 426/04, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż sytuacja dłużnika wekslowego zależy od tego, czy odpowiada on wobec pierwszego wierzyciela (remitenta) czy też wobec kolejnego wierzyciela wekslowego (kolejnego nabywcy weksla), wskazując, że odpowiedzialność dłużnika wekslowego wobec remitenta jest łagodniejsza, albowiem może on bez żadnych ograniczeń powoływać się na zarzuty tzw. subiektywne związane ze stosunkiem podstawowym, albowiem przepis art. 17 prawa wekslowego znajduje zastosowanie dopiero w momencie indosowania weksla. W podobnym tonie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.04.2004 r., sygn. V CK 427/03, stwierdzając, że wystawca weksla własnego może podnieść wobec remitenta zarzut nieistnienia stosunku prawnego stanowiącego podstawę wystawienia weksla. Stanowisko takie podzielają także przedstawiciele doktryny (zob. M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz, Warszawa 1998, s. 126).

Zatem dopuszczalna jest zatem możliwość powoływania się przez pozwanego jako wystawcę weksla względem powoda jako remitenta na zarzuty dotyczące stosunku podstawowego.

Zarzuty subiektywne, jakie podnosić może dłużnik wekslowy, niemal zawsze wynikają z przepisów prawa cywilnego. Zalicza się do nich w szczególności:

- zarzuty wynikające z wadliwości stosunku podstawowego (np. nieważności czynności prawnej, na podstawie której wręczono weksel),
- zarzuty wynikające z treści stosunku podstawowego łączącego strony (np. zarzut niewykonania umowy wzajemnej, wadliwości świadczenia wzajemnego, braku waluty, zarzut, że dłużnik nie otrzymał przyrzeczonej pożyczki),
- zarzuty wynikające z wygaśnięcia wierzytelności podstawowej wskutek zapłaty lub jej surogatów,
- zarzut, że nastąpiła prolongata weksla,
- zarzut przedawnienia, jeżeli nie wynika on z treści weksla,
- zarzut podpisu z grzeszności.

Przyjmując powyższe za podstawę dalszych rozważań Sąd dokonał oceny podniesionych przez pozwanego zarzutów. Pozwany zarzucał, że umowa sprzedaży potwierdzona fakturą VAT jest umową pozorną i przez to nieważną. (...) sp. z o.o. nigdy towarami nie dysponował i nie mógł tym samym wydać ich kupującemu – (...) sp. z o.o.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe potwierdziło podnoszoną przez pozwanego okoliczność, iż umowa sprzedaży udokumentowana fakturą VAT nr (...) na kwotę 169 388,64 zł zawarta została dla pozorów.

W 2010 r. pozwany S. P. (1) był członkiem zarządu trzech spółek: powodowej (...) sp. z o.o., (...) Sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o. Właścicielem lokalu przy ul. (...) był (...) sp. z o.o., który wynajął go (...) sp. z o.o. reprezentowanej przez J. B.. Lokal ten (...) sp. z o.o. oddał z kolei w podnajem (...) sp. z o.o. zarządzanej przez pozwanego S. P. (1). Pomieszczenia w lokalu (...) sp. z o.o. spółka przystosowała do prowadzenia w nim dyskoteki montując w nim szereg urządzeń klimatyzacyjnych, mebli, systemu nagłaśniającego i komputerowego. Klub ten funkcjonował pod nawą (...). Z tytułu prac adaptacyjnych przez kilka miesięcy (...) sp. z o.o. była zwolniona z obowiązku uiszczenia czynszu. Fakty te wynikają z zeznań świadka J. B., nadto potwierdzone zostały w treści uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Fabrycznej w sprawie IV GC 770/10.

(...) sp. z o.o. nie uiszczał terminowo należności czynszowych, jednocześnie także i (...) sp. z o.o. nie uiszczał wobec (...) sp. z o.o. swoich należności czynszowych, co spowodowało wypowiedzenie umowy najmu. Później została także wypowiedziana przez (...) sp. z o.o. umowa najmu łącząca tę spółkę z (...) sp. z o.o. Następnie w dniu 01.06.2010 r. J. B. wymienił zamki w drzwiach lokalu, a na przedmiotach wniesionych przez (...) sp. z o.o. do najmowanych uprzednio pomieszczeń zrealizował jako wynajmujący ustawowe prawo zastawu.

Opisana wyżej sytuacja dała początek działaniom zmierzającym do odzyskania rzeczy należących (...) Sp. z o.o., a znajdujących się w pomieszczeniach klubu przy ul. (...).

Świadek B. L. – księgowa w powodowej spółce – zeznała, iż to na polecenie pozwanego S. P. (1) wystawiła ona fakturę sprzedażową, według której spółka (...) sp. z o.o. sprzedała (...) sp. z o.o. ogólnie pojęte „środki trwałe”. Świadek wskazała przy tym, że nigdy nie widziała tych rzeczy. Później, również na polecenie S. P. (1), księgowa B. L. wystawiła fakturę VAT nr (...), z której wynikało, że (...) sp. z o.o. kupiła od (...) sp. z o.o. towary opisane w załączniku nr 1 za cenę 168 388, 64 zł. W dalszej kolejności S. P. (1), działając w imieniu (...) sp. z o.o., dochodził wydania tych rzeczy od (...) sp. z o.o. Okoliczność tę potwierdził kilkakrotnie w swoich zeznaniach świadek J. B., wskazując, że S. P. (1) żądał od niego wydania przedmiotów. Świadek ten stanowczo podkreślał przy tym, że była to transakcja „tylko na papierze” podjęta jedynie w celu wydania rzeczy z lokalu. Zdaniem świadka część rzeczy została z lokalu usunięta.

Przy badaniu tego wątku sprawy nie sposób nie dostrzec pewnych sprzeczności, zarówno w zeznaniach świadków, jak w treści dokumentów. Ostatecznie Sąd przyjął, że w istocie część rzeczy należących pierwotnie do (...) sp. z o.o.

została z lokalu zabrana, jednak nie dotyczyło to przedmiotów wymienionych w załączniku na fakturze VAT nr (...) r. Wskazują na to zeznania świadka K. D., które potwierdzone zostały treścią dokumentów, tj. pisma sporządzonego w dniu 16.06.2010 r. (k. 407) oraz protokołu (k. 408-409), z których to dokumentów wynika, że w przeważającej części przedmioty opisane w protokole zbieżne są z tymi opisanymi w załączniku do faktury nr (...). Z pisma z dnia 16.06.2010 r. bezspornie wynika, że przedmioty w lokalu zostały. Ze względów technicznych z lokalu nie mogło także zostać usunięte urządzenia klimatyzacyjne, czy też sprzęt oświetleniowy (ujęte w poz. 1 i 10 załącznika do faktury nr (...)), na co wskazywali świadkowie J. B. oraz K. D.. Z zeznań M. D. – prezesa zarządu powoda również wynika, że rzeczy te w lokalu pozostały. Według jego zeznań nie zostały one także ujęte u powoda w ewidencji środków trwałych. Zestawienie treści zeznań i dokumentów wskazuje zatem, że (...) sp. z o.o. nigdy nie weszła w posiadanie tychże przedmiotów. Okoliczność ta potwierdza nie tylko pozornosc umowy sprzedaży zawartej pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o., ale także umowy sprzedaży, której dotyczyła faktura VAT nr (...) zawartej pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o. (...) sp. z o.o. nie weszła w posiadanie sprzętów opisanych w załączniku, nie mogła też przenieść ich posiadania na (...) sp. z o.o.

Można też dodać, że gdyby sam powód występował do (...) sp. z o.o. o wydanie rzeczy mających stanowić jego własność, wynajmujący mógłby twierdzić, że były najemca próbuje usunąć rzeczy spod ustawowego zastawu. Natomiast w wypadku zgłoszenia się zupełnie innego podmiotu, tj. (...) sp. z o.o. jako nabywcy sprzętu od (...) sp. z o.o. brak jest ciągłości pomiędzy osobą zgłaszającą się jako właściciel ruchomości a byłym najemcą zalegającym z zapłatą należności czynszowych, które mogłyby być tym sprzętem zabezpieczone.

Świadek B. L. wskazała, że (...) sp. z o.o. odprowadził należności podatkowe związane z transakcją sprzedaży z faktury nr (...). Sąd jednak, z uwagi na całokształt okoliczności sprawy, w szczególności nieuwzględnienie przedmiotów w niej opisanych w ewidencji środków trwałych, powziął wątpliwości w tej kwestii.

Warto wskazać, że przedmiotem działalności gospodarczej prowadzonej przez (...) sp. z o.o. (na co wskazuje odpis z KRS tej spółki) jest przede wszystkim produkcja artykułów z papieru oraz działalność drukarska. Nie pokrywa się to z działalnością prowadzoną przez (...) sp. z o.o. ani też przez (...) sp. z o.o., co dodatkowo tylko wskazuje na pozornosc zawartej umowy sprzedaży.

Weksel podpisany przez pozwanego podczas spotkania w dniu 28.01.2011 r. na kwotę 169 388, 64 zł był ściśle powiązany z umową poręczenia, która z kolei odnosiła się do długu wynikającego z sprzedaży sprzętu z lokalu klubu muzycznego (...). Mimo że umowa poręczenia nie wskazywała wprost na wystawienie przez pozwanego weksla jako dodatkowe zabezpieczenie, to w opisanym wyżej stanie faktycznym oraz z uwagi na tożsamosć kwoty wskazanej w wekslu (169 388,64 zł) z kwotą wskazaną w fakturze VAT nr (...) oraz w umowie poręczenia należy przyjąć, że weksel podpisany przez S. P. (1) miał stanowić dodatkowe zabezpieczenie spłaty należności z umowy sprzedaży sprzętu. Jednakże umowa sprzedaży, jako zawarta dla pozorów, była umową nieważną, wobec czego nie może zostać uznana za podstawę domagania się świadczenia od pozwanego jako poręczyciela zapłaty przez kupującego. Zgodnie z art. 83 § 1 kc nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów; jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Stan faktyczny sprawy przesądza o tym, że strony transakcji (uczestnicy spotkania z dnia 28.10.2011 r.) miały świadomość, iż umowa sprzedaży miała na celu jedynie odzyskanie zajętych przez (...) sp. z o.o. przedmiotów pozostawionych w lokalu przy ul. (...), co powoduje, że roszczenie powoda jako oparte na nieważnej czynności prawnej nie znajduje należytego usprawiedliwienia.

Odnosząc się jeszcze do oceny oświadczenia złożonego przez pozwanego podczas spotkania w dniu 28.01.2011 r. sąd dał wiarę świadkom W. M. i D. S. oraz przedstawicielowi powoda M. D. w zakresie, w jakim opowiadali oni o przebiegu spotkania oraz jego przedmiocie. Świadkowie zeznali, że pozwany nie podnosił wtedy żadnych okoliczności dotyczących nieważności umowy, jej pozornosci czy też braku wydania przedmiotu umowy i zgodził się na uiszczenie należności wynikających z faktury nr (...). Okoliczności te nie przesądzają jednak w żadnym stopniu o tym, że czynność prawna stanowiąca podstawę zobowiązania wekslowego (umowa sprzedaży) nie była obarczona wadą nieważności. Pozwany mógł okoliczność tę podnieść na etapie procesu, a przeprowadzone postępowanie dowodowe potwierdziło słuszność jego twierdzeń w tym zakresie.

Nieuzasadniony był podniesiony przez pozwanego zarzut potrącenia. Zgodnie z art. 498 § 1 kc, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Jednakże pozwany na dzień złożenia oświadczenia o potrąceniu nie miał wobec powodowej spółki żadnych wymagalnych wierzytelności. Dokumenty dołączone do pozwu wskazują, że pozwany w dniu 27.12.2010 r. skutecznie złożył na ręce członka zarządu spółki M. D. z funkcji członka zarządu (...) sp. z o.o. Oświadczenie to wywarło skutek prawny w postaci wygaśnięcia jego mandatu, ponieważ reprezentacja spółki w takim wypadku realizowana jest zgodnie z art. 205§ 2 ksh, tj. przez jego z członków zarządu. Rezygnacja jest oświadczeniem składanym w ramach stosunku organizacyjnego (członkostwa w zarządzie), a nie w ramach umowy stron, a zatem nie zachodzi sytuacja przewidziana w art. 210 § 1 ksh. Pozwany nie został odwołany z funkcji członka zarządu, a sam z tej funkcji zrezygnował. Okoliczność ta wykluczyła powstanie wierzytelności pozwanego o zapłatę 12-krotności wynagrodzenia na podstawie uchwały (...) sp. z o.o. z dnia 03.03.2002 r. Ponadto sprawa podlegała pierwotnie rozpoznaniu w postępowaniu nakazowym, w związku z czym w zakresie zarzutu potrącenia zastosowanie musiał znaleźć przepis art. 493 § 3 kpc, zgodnie z którym do potrącenia mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami, o jakich mowa w art. 485 kpc. Pozwany tymczasem w zakresie zarzutu potrącenia przedłożył jedynie kopię oświadczenia z dnia 06.10.2011 r. które to nie może zostać uznane za dokument przewidziany w art. 485 kpc. Ponadto zasadność roszczenia pozwanego o dodatkowe wynagrodzenie czy też odprawę została poddana ocenie Sądu Okręgowego w uzasadnieniu wyroku z dnia 26.04.2012 r., I C 1245/11, oddalającego powództwo.

Mając powyższe okoliczności na uwadze sąd na podstawie art. 496 kpc uchylił w całości zaskarżony przez pozwanego nakaz zapłaty oraz oddalił powództwo w całości.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w punkcie II sentencji wyroku znajduje podstawę w art. 98 § 1 kpc, w myśl którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Pozwany wygrał sprawę w całości, wobec czego sąd zasądził na jego rzecz od powoda koszty procesu, na które złożyły się: opłata od zarzutów w kwocie 6 353 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3 600 zł ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.